

Jedinec a kolektiv

Každý „kolektiv“ je tvořen jednotlivci; člověk se rodí jako jednatlivec, a vztahům k jiným jedincům se musí postupně učit. Je tomu dokonce tak, že může vstoupit do světa nějakého „kolektivu“ (a vůbec do světa společnosti) jen za pomoci druhých lidí. Pokud mu taková pomoc chybí nebo pokud je nedostatečná, ochuzená, konkrétně pokud se nemůže „opřít“ o konkrétního jedince (většinou matku), aby se mohl o něho opřít, nebude dostatečně pro vstup mezi ostatní lidi připraven. O takových dětech a pak dospělých se potom říká, že jsou na dlouho a někdy na celý život poškozeni, deprivováni. To je zřetelným dokladem toho, že člověk není pro společenský život vybaven „od přírody“, ale že – právě jako jednatlivec – musí být do společenství (do vztahů mezi lidmi) pozván a uváděn, a to delší dobu. Mluví se někdy o „sociální inteligenci“ a o tom, že u něho je vysoká, zatímco u někoho jiného je malá, nízká. To, že bez druhých lidí se dítě nemůže dostatečně a dost dobře stát „člověkem“, vůbec neznamena, že to je společnost resp. kolektiv, nějaké společenství, které z narozeného člověka dělá společenského tvora. Dítě je nepochybně vybaveno schopností se společenským tvorem stát, ale samo to nedokáže uskutečnit, a kolektiv mu v tom nemůže – jakožto kolektiv – pomoci, jak jsme řekli. Musí to být vždy jedinec, ke kterému může mít dítě důvěru a který se proto nemůže ze dne na den měnit a střídat.

(Písek, 100915-1.)